

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku W. Spółki z o.o. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Warszawie
z udziałem zainteresowanego P. Z.
o wydanie zaświadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 września 2015 r.,
zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 25 marca 2015 r., sygn. akt III AUa 2148/14,

**uchyla zaskarżone postanowienie i nie obciąża wnioskodawcy
kosztami postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 3 września 2014 r.,
uwzględniając odwołanie W. Spółki z o.o. z siedzibą w W. , zmienił decyzję
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Warszawie z 10 maja 2013 r. w
ten sposób, że nakazał pozwanemu wydanie zaświadczenia na formularzu A1
potwierdzającego podleganie polskiemu ustawodawstwu P.Z. w zakresie
ubezpieczeń społecznych w okresie pracy za granicą od dnia 31 stycznia 2013 r.
do dnia 1 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu postanowieniem z dnia 25 marca 2015 r. odrzucił apelację organu rentowego od powyższego wyroku i zasądził od strony pozwanej na rzecz wnioskodawcy kwotę 120 zł tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że w apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji pełnomocnik strony pozwanej nie wskazał wartości przedmiotu zaskarżenia twierdząc, iż dotyczy on „objęcia ubezpieczeniem społecznym” i przez to nie jest to spór o prawa majątkowe. Wezwany do uzupełniania braku formalnego apelacji przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia, pełnomocnik apelującego podtrzymał swoje stanowisko w tej kwestii. Sąd Apelacyjny przypomniał treść art. 370 k.p.c., zgodnie z którym apelacja podlega odrzuceniu na posiedzeniu niejawnym, jeżeli nie została opłacona lub z innych przyczyn jest niedopuszczalna albo gdy strona nie uzupełniła braków apelacji w terminie wyznaczonym przez sąd. W świetle art. 368 § 2 k.p.c. w sprawach o prawa majątkowe należy zaś oznaczyć w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia. Wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia nie jest konieczne tylko wtedy, gdy przedmiotem sporu jest określona kwota pieniężna. W sprawach, w których od apelacji pobiera się opłatę stałą lub podstawową, nieokreślenie wartości przedmiotu zaskarżenia jest brakiem formalnym apelacji. Zdaniem Sądu, nie ma racji skarżący twierdząc, że oznaczenie wartości przedmiotu sporu nie jest niezbędne w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdyż w tych sprawach kwoty zastępstwa procesowego nie są uzależnione od wartości przedmiotu sporu. Sprawy o podleganie ubezpieczeniu społecznemu nie są wprawdzie sprawami o świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego, albowiem dotyczą obowiązku podlegania ubezpieczeniu i opłacania składek z tego tytułu. Są to jednak sprawy o prawa majątkowe, w których wynagrodzenie adwokata lub radcy prawnego uzależnione jest od wartości przedmiotu sporu ustalonej zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).

Na powyższe postanowienie organ rentowy złożył zażalenie, zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucono naruszenie przepisów prawa procesowego: 1/ art. 370 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że organ rentowy wezwany do usunięcia braków formalnych apelacji przez podanie wartości przedmiotu zaskarżenia nie uzupełnił tego braku i w konsekwencji stwierdzenie, że w sprawie zaistniały podstawy do odrzucenia apelacji organu rentowego; 2/ art. 368 § 2 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji stwierdzenie, że przedmiotowa sprawa jest sprawą o prawa majątkowe, do której mają odpowiednie zastosowanie art. 19-24 i 25 § 1 k.p.c., dotyczące obowiązku wskazania wartości przedmiotu sporu, a nie sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, do której znajduje zastosowanie art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. Żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i zasądzenie od W. Sp. z o.o. na rzecz I Oddziału ZUS w Warszawie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia organ rentowy nie zgodził się ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, że nie wykonał zarządzenia usunięcia braków formalnych apelacji, co uzasadniało zastosowanie art. 370 k.p.c. Jest bowiem bezsporne, że w odpowiedzi na wezwanie Sądu organ rentowy pismem z dnia 23 grudnia 2014 r. wskazał na brak możliwości ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia, ponieważ przedmiot sprawy, to jest wydanie zaświadczenia na formularzu A1, czyli potwierdzenie polskiego ustawodawstwa w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym, nie może być uznane za prawo majątkowe w rozumieniu art. 368 § 2 k.p.c. Ponadto podniósł, że przepis art. 370 k.p.c. należy odczytywać łącznie z art. 130 k.p.c. Odrzucenie apelacji z powodu nieuzupełnienia braków formalnych w wyznaczonym terminie dotyczy zatem tylko takich braków, które uniemożliwiają nadanie apelacji prawidłowego biegu. Z uwagi na powyższe apelacja organu rentowego nie jest dotknięta brakiem uniemożliwiającym nadanie biegu sprawie. W sprawach o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego dopuszczalność apelacji, podobnie jak - w świetle art. 398² § 1 k.p.c. - dopuszczalność skargi kasacyjnej, nie zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, zarówno opłata, jak również koszty zastępstwa procesowego w takich sprawach nie są uzależnione od wartości przedmiotu sporu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek nie ze wszystkimi argumentami żalącego się można się zgodzić.

Analizę prawidłowości zaskarżonego postanowienia wypada rozpocząć od przypomnienia, że sprawa, w której wniesiono apelację, zapoczątkowana została odwołaniem W. Sp. z o.o. od decyzji organu rentowego z 10 maja 2013 r., odmawiającej wydania żadanego zaświadczenia na formularzu A1 w trybie art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 2004.166.1 ze zm.), potwierdzającego polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych P. Z. – pracownika tejże spółki oddelegowanego do pracy we Francji na okres od 31 stycznia 2013 r. do 1 marca 2013 r.

Godzi się zatem przytoczyć treść przepisu art. 368 § 2 k.p.c., z którego wynika, że w sprawach o prawa majątkowe należy w apelacji oznaczyć wartość przedmiotu zaskarżenia. Obowiązek ten wywodzony jest z art. 19-24 i art. 25 § 1 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że dla rozróżnienia majątkowego bądź niemajątkowego charakteru konkretnej sprawy nie jest istotne, czy rozpoznawana jest ona w następstwie wytoczenia powództwa o świadczenie, czy też powództw o ustalenie albo ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego. Sprawą majątkową jest sprawa, w której zgłoszone żądanie zmierza do realizacji prawa lub uprawnienia mającego bezpośredni wpływ na stosunki majątkowe stron.

Do takich spraw o charakterze majątkowym mogą zatem należeć - jak ma to miejsce w niniejszym przypadku - spory o wydanie zaświadczenia o podleganiu właściwemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Przedmiotem żądania w tego rodzaju sprawie nie jest bowiem objęcie ubezpieczeniem społecznym (to nie jest wszak kwestionowane), ale wydanie zaświadczenia na formularzu A1, określającego ustawodawstwo właściwe, co ma oczywisty wymiar majątkowy, przekładając się na wysokość należnych składek na obowiązkowe

ubezpieczenie emerytalno-rentowe zainteresowanego. W tej sytuacji uzasadnione było wezwanie pełnomocnika organu rentowego do uzupełnienia apelacji i wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia. Wbrew twierdzeniom żalącego się, pełnomocnik strony pozwanej nie wykonał tego obowiązku oświadczając, że nie jest możliwe ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia apelacyjnego, gdyż przedmiot sprawy, tj. żądanie wydania wspomnianego zaświadczenia na formularzu A1 nie może być uznany za prawo majątkowe w rozumieniu art. 168 § 2 k.p.c.

Prawdą jest, że z mocy art. 373 k.p.c. (i także art. 370 k.p.c.) sąd odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację wówczas, gdy strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie jej braków formalnych. Przepisy art. 370 k.p.c. i art. 373 k.p.c. jednak bowiem odczytywać łącznie z art. 130 k.p.c. Chodzi zatem tylko o takie braki formalne apelacji, bez uzupełniania których nie można nadać temu środkowi odwoławczemu dalszego biegu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2005 r., III UZ 29/04, OSNP 2005 nr 11, poz. 165; z dnia 11 grudnia 2009 r., II UZ 43/09, LEX nr 583823 i z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 30/13, niepublikowane). Ad casum brak określenia wartości przedmiotu zaskarżenia nie umożliwiał nadania biegu apelacji wniesionej od wyroku zapadłego w sprawie z zakresu ubezpieczenia społecznego o wydanie spornego zaświadczenia, skoro ani dopuszczalność tego środka odwoławczego ani opłata od niego nie są zależne od wartości przedmiotu zaskarżenia. Wartość ta może być natomiast istotna przy stwierdzaniu dopuszczalności skargi kasacyjnej od wyroku sądu drugiej instancji, co jednak nie pozostaje w sferze zainteresowania Sądu Najwyższego rozpatrującego niniejsze zażalenie.

Reasumując, skoro brak określenia wartości przedmiotu zaskarżenia nie uniemożliwiał nadania biegu apelacji wniesionej w niniejszej sprawie od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu, zastosowanie przez Sąd Apelacyjny sankcji z art. 373 k.p.c. za nieuzupełnienie przez pełnomocnika strony pozwanej w wyznaczonym terminie tego braku formalnego było nieprawidłowe, co uzasadnia uwzględnienie zażalenia organu rentowego i orzeczenie zgodnie z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Zważywszy jednak, że pełnomocnik organu rentowego bezzasadnie odmawiając uzupełniania w wyznaczonym terminie wspomnianego braku

formalnego apelacji spowodował wydanie przez Sąd Apelacyjny przedmiotowego postanowienia i koszty związane z jego zaskarżeniem, o kosztach tych rozstrzygnięto stosownie do art. 102 k.p.c. w związku z 398²¹ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.